

Lleis

Llei 8/2023, del 30 de gener, reguladora de la iniciativa legislativa popular

Atès que el Consell General en la seva sessió del dia 30 de gener del 2023 ha aprovat la següent:

Llei 8/2023, del 30 de gener, reguladora de la iniciativa legislativa popular

Exposició de motius

La participació ciutadana és el dret de la ciutadania a intervenir, de manera directa o indirecta, en les polítiques públiques a través de la deliberació i la cerca del consens, per mitjà de la presentació de propostes i suggeriments. Aquest mecanisme constitueix una peça clau en el funcionament del sistema democràtic.

Per poder participar directament en els assumptes públics és necessari articular mesures per apropar les institucions als ciutadans i propiciar o facilitar la seva participació en tots els assumptes que els concerneixen, millorant així el funcionament del sistema democràtic.

Aquesta Llei regula la forma de participació legislativa de la ciutadania del Principat d'Andorra. La Constitució, en l'article 58, recull que la iniciativa legislativa, a més de correspondre al Consell General, al Govern i a tres comuns conjuntament, també pot ser exercida per una desena part del cens electoral. L'article 102 d) del Reglament del Consell General reconeix també la possibilitat que una desena part del cens electoral pugui presentar proposicions de llei. Han passat trenta anys i cal regular-ho.

Amb aquesta Llei es vol propiciar un augment de la participació ciutadana en els processos d'elaboració de les lleis.

Aquesta Llei té disset articles i una única disposició final.

Article 1. *Objecte de la iniciativa legislativa popular*

1. Aquesta Llei té per objecte regular l'exercici de la iniciativa legislativa popular previst a la Constitució del Principat d'Andorra.

2. Les persones de nacionalitat andorrana, inscrites en el cens electoral i que no estan privades dels drets polítics, tenen dret a exercir la iniciativa legislativa popular.

Article 2. *Matèries excloses de la iniciativa legislativa popular*

S'exclouen de la iniciativa legislativa popular les matèries següents:

- a) Les relatives al pressupost de l'Estat.
- b) Les relatives a la reforma de la Constitució.
- c) Les relatives als tractats internacionals.
- d) Les iniciatives contràries a la Declaració Universal dels Drets Humans o als altres tractats i acords internacionals sobre drets humans que formen part del nostre ordenament jurídic, així com les que pretenguin restringir o anul·lar els drets civils, polítics, econòmics, socials o culturals recollits en aquests instruments.

Article 3. Mitjà per a l'exercici de la iniciativa legislativa popular

La iniciativa legislativa popular s'exerceix per mitjà de la presentació a la Sindicatura d'una proposició de llei amb el suport de les signatures, degudament autenticades, corresponents al 10% del cens electoral, en les condicions establertes en l'article 1 d'aquesta llei.

Article 4. Iniciació del procediment

1. El procediment s'inicia mitjançant la presentació a la Sindicatura d'una sol·licitud que contingui els documents següents:

- a) El text articulat de la proposició de llei precedit d'una exposició de motius.
- b) Una memòria justificativa de les raons que aconsellen, segons el parer de les persones signants, la tramitació i l'aprovació de la proposició de llei.
- c) Les fonts de suport i finançament de la iniciativa ciutadana proposada.
- d) La relació dels membres que componen la comissió promotora i les seves dades personals.

2. Els serveis jurídics del Consell General han d'assessorar els membres de la comissió promotora per facilitar-los el compliment dels requisits formals.

3. La comissió promotora haurà de vetllar perquè:

- a) La iniciativa es financi de forma transparent i els fons siguin emprats únicament per als fins amb què es recapten.
- b) Les dades de caràcter personal que es demanin siguin obtingudes, custodiades i utilitzades correctament, d'acord amb la normativa pertinent i la finalitat per a la qual es recullen.
- c) La campanya corresponent estigui lliure de declaracions difamatòries, calumniadores, obertament falses o, de qualsevol altra manera, lesives.

En conseqüència, la comissió promotora serà responsable de la salvaguarda dels drets i les obligacions vinculades al que disposa aquest apartat i dels danys que puguin causar-se amb motiu de l'organització d'una iniciativa legislativa popular i es podran imposar als promotors les sancions que legalment corresponguin.

4. La comissió promotora exerceix la representació de les persones signants de la iniciativa legislativa popular als efectes que en deriven.

La comissió promotora ha d'estar formada per un mínim de tres persones que han de complir les condicions que estableix l'article 1 i, a més, les condicions següents:

- a) Ser majors d'edat.
- b) No ocupar el càrrec de Conseller General.
- c) No ocupar el càrrec de Conseller de Comú.
- d) No ocupar altres càrrecs electes, alts càrrecs i càrrecs de lliure designació d'una administració pública, institució i organismes públics, parapúblics o privats dependents o participats.

5. La comissió promotora ha de designar un representant i un substitut que, al llarg de tot el procés, tenen un paper d'enllaç entre aquesta comissió i les institucions, i estan habilitats per parlar i actuar en el seu nom.

Article 5. Tràmit d'admissió

1. El Consell General registrarà, presencialment o virtualment, la iniciativa legislativa popular amb un número de registre únic i remetrà una confirmació del registre a la comissió promotora de la iniciativa.

2. La Sindicatura ha d'examinar la documentació rebuda i s'ha de pronunciar de manera motivada sobre l'adequació de la proposició de llei per ser admesa a tràmit.

3. No es poden iniciar processos d'iniciatives legislatives populars durant els períodes que transcorrin entre la convocatòria d'eleccions generals i els seixanta dies naturals posteriors a l'elecció del cap de Govern ni en el període comprès entre la convocatòria i la celebració d'un referèndum.

4. Són causes d'inadmissibilitat de la proposició de llei:

a) Que faci referència a una matèria exclosa d'acord amb l'article 2.

b) Que la proposició de llei i la documentació presentades no compleixin algun dels requisits que estableix l'article 4. Això no obstant, si es tracta d'un defecte esmenable, la Sindicatura ho comunicarà a la comissió promotora perquè procedeixi, si escau, a esmenar-lo en el termini d'un mes; altrament, la sol·licitud decaurà.

c) Que reproduïxi una altra iniciativa legislativa popular de contingut igual o substancialment equivalent presentada durant la mateixa legislatura.

d) Que existeixi a tramitació en el Consell General un projecte o proposició de llei sobre el mateix objecte de la iniciativa legislativa popular.

5. La Sindicatura ha de notificar la resolució sobre l'admissió o la inadmissió de la proposició de llei a la comissió promotora i, en cas que la resolució sigui d'admissió, a la Junta Electoral. Aquesta resolució s'ha de publicar d'acord amb el que estableix el Reglament del Consell General.

6. Les iniciatives populars proposades que es registrin es faran públiques mitjançant els mecanismes existents a aquest efecte. Sense perjudici dels drets de les persones derivats de la normativa de protecció de dades de caràcter personal, les persones interessades tindran el dret de sol·licitar la retirada de les seves dades personals del registre que s'estableixi a aquest efecte, després de l'expiració del període de dos anys a partir de la data de registre d'una iniciativa popular proposada.

Article 6. *Revisió*

Si la comissió promotora discrepa de la decisió de la Sindicatura pot sol·licitar per escrit la seva revisió davant la mateixa Sindicatura. La resolució aleshores, haurà de ser motivada i tindrà caràcter definitiu.

Article 7. *Plecs per a la recollida de signatures*

1. Per a la recollida de signatures s'ha d'utilitzar els plecs o formularis facilitats pel Consell General. Els plecs han de reproduir el text íntegre de la proposició de llei registrada.

2. El Consell General ha de segellar, numerar els fulls i els ha de retornar a la comissió promotora en el termini de cinc dies hàbils; de la mateixa manera, es procedirà al segellat digital de les signatures que hagin de ser recollides de forma electrònica i es remetrà un document a la comissió promotora que acrediti aquest segellat digital.

3. Les persones signants hauran d'emplenar la declaració de suport al plec o formulari subministrat pels promotors. Indicaràn únicament les dades personals requerides per a la verificació, indicant juntament amb la signatura de la persona legitimada el seu nom i cognoms. Les persones signants no podran signar més d'una vegada una determinada iniciativa popular proposada.

4. Els promotors poden demanar declaracions de suport en paper o electrònicament. A efectes d'aquesta llei, les declaracions de suport que s'hagin signat electrònicament seran tractades de la mateixa manera que les declaracions de suport en paper.

En els casos en què les declaracions de suport es recullen mitjançant signatura electrònica avançada o mitjançant pàgines web, és aplicable l'article 9. El que preveu aquest apartat no eximeix de la necessitat d'autenticació a què fa referència l'apartat 2 de l'article 9.

Article 8. *Termini per recollir signatures*

La comissió promotora ha de recollir les signatures en el termini de 4 mesos a comptar de l'endemà en què el Consell General li hagi lliurat els plec segellats. La Sindicatura pot prorrogar aquest termini fins a un màxim de 2 mesos si hi concorren causes degudament justificades.

Article 9. *Autenticació de les signatures*

1. Les persones proponents han de fer constar, juntament amb la signatura, el nom i els cognoms i el número d'identificació personal que consta en el passaport.

2. Les signatures s'han d'autenticar. L'autenticació l'ha de fer una persona que sigui notari, una persona que ocupi el càrrec de secretari judicial, una persona que ocupi el càrrec de secretari del Comú on la persona signant està censada o una persona que sigui saig. S'ha d'indicar la data en què es fa l'autenticació, que pot ésser individual o col·lectiva, plec a plec, cas en el qual s'ha d'indicar el nombre de signatures que conté cada plec.

Article 10. *Presentació de la iniciativa*

1. Després de recollir les declaracions de suport necessàries conforme al que disposa aquesta Llei, els promotors les han de presentar al Consell General en paper o en format electrònic, conjuntament amb la informació relativa a les ajudes i el finançament que s'hagin rebut en relació amb aquesta iniciativa. Aquesta informació es publicarà al Butlletí del Consell General.

2. Amb aquesta finalitat, els promotors han de separar les declaracions de suport recollides en paper, les que s'hagin signat electrònicament utilitzant la signatura electrònica avançada i les recollides mitjançant el sistema de recollida a través de pàgines web.

3. Els promotors han de facilitar la informació respecte a les fonts de suport i finançament rebuts quan el seu import excedeixi els límits establerts respecte el finançament dels partits polítics.

Article 11. *Acreditació de la inscripció en el cens electoral*

1. La comissió promotora ha de fer acreditar que les persones signants estan inscrites en el cens electoral, per a la qual cosa ha de presentar els plec de signatures en el registre del Comú on figurin al cens electoral les persones signants.

2. Els òrgans a què fa referència l'apartat 1 han de deixar constància de la data d'entrada de la sol·licitud d'acreditació i de la del retorn a la comissió promotora amb les certificacions corresponents.

3. La comissió promotora pot sol·licitar l'acreditació de totes les signatures alhora o pot sol·licitar que els òrgans que les poden acreditar, ho facin a mesura que la dita comissió els les vagi presentant en grups de plec successius.

4. El temps que els plec de signatures estan en els òrgans administratius competents per a l'acreditació, si la comissió promotora els lliura tots alhora i no continua recollint signatures, no compta als efectes del termini per recollir les signatures que estableix l'article 8 o, si l'acreditació es fa una vegada exhaurit aquest termini, als efectes del termini per lliurar les signatures que estableix l'article 12.

Article 12. *Lliurament de les signatures*

1. Els plec amb les signatures autenticades, juntament amb les acreditacions de la inscripció de les persones signants en el cens electoral, s'han de lliurar a la Junta Electoral dins dels set dies hàbils posteriors al venciment del termini que estableix l'article 8. Altrament, la iniciativa legislativa popular caduca.

2. La Junta Electoral, una vegada li han estat lliurats els plec i les certificacions corresponents, els comprova i fa el recompte de signatures. La Junta Electoral declara nul·les les signatures que no compleixin els requisits que estableixen els articles 9 i 11, les quals no es computen.

3. La Junta Electoral, si el nombre de signatures vàlides és igual o superior al 10% del cens electoral, ho ha de comunicar, a la Sindicatura i li ha de trametre els plec de signatures i les certificacions indicant el nombre total de les considerades vàlides.

4. La Junta Electoral un cop comprovat el compliment dels requisits exigits eleva a la Sindicatura un certificat acreditatiu del nombre de signatures vàlides i elimina els plec de signatures que es troben a les seves mans.

Article 13. Control del procediment

Correspon a la Junta Electoral vetllar per la regularitat del procediment de recollida de signatures.

Article 14. Tramitació de la proposició de llei

1. La tramitació parlamentària s'ha de fer d'acord amb el que estableixen les disposicions del Reglament del Consell General que regulen el procediment legislatiu.

2. Una vegada tingut el debat de totalitat i si el Consell General pren en consideració la iniciativa legislativa, la comissió legislativa corresponent, pot escoltar els membres que representen la comissió promotora en compareixença pública, en els termes que estableix el Reglament del Consell General.

Article 15. Manteniment de la iniciativa en cas de dissolució del Consell General

En cas que una iniciativa legislativa popular, tramitada segons les disposicions de l'article 102.d) del Reglament del Consell General es trobi a tràmit parlamentari en el moment en què finalitzi la legislatura, aquesta no caducarà, però podrà retrotreure's al tràmit que decideixi la Sindicatura, escoltada la Junta de Presidents, sense que sigui necessari, en cap cas, presentar una nova certificació acreditativa d'haver-se reunit el mínim de signatures exigides.

Article 16. Indemnització per despeses

El Consell General ha d'abonar a la comissió promotora una compensació, a càrrec del seu pressupost, de fins a un euro per signatura, amb el límit màxim de 5.000 euros, per les despeses degudament acreditades, sempre que la Sindicatura admeti a tràmit la seva proposta i que aquesta proposta tingui el suport del nombre de signatures que estableix l'article 3. Tenen la consideració de despesa acreditada sense necessitat de justificació fins a un 10% de les despeses efectuades. El Consell General pot revisar periòdicament aquesta xifra.

Article 17. Atorgament de bestreta

El Consell General, un cop admesa a tràmit la iniciativa legislativa popular, pot acordar l'atorgament d'una bestreta no superior a 2.000 euros per cobrir les primeres despeses de la recollida de signatures a petició de la comissió promotora, que n'ha de justificar la destinació.

Disposició final única. Entrada en vigor

Aquesta Llei entra en vigor l'endemà de la seva publicació al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Casa de la Vall, 30 de gener del 2023

Roser Suñé Pascuet
Síndica General

Nosaltres els coprínceps la sancionem i promulguem i n'ordenem la publicació en el *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Joan Enric Vives Sicília
Bisbe d'Urgell
Coprínceps d'Andorra

Emmanuel Macron
President de la República Francesa
Coprínceps d'Andorra